

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

3.α. Για την απάντηση στο ερώτημα οι μαθητές/-τριες αναμένεται να αξιοποιήσουν τις ακόλουθες πληροφορίες από τα κείμενα που τους δίνονται ως εξής:

Από το **ΚΕΙΜΕΝΟ Α**

- «Το αποφασιστικό αυτό μέτρο έφερε διπλό αποτέλεσμα. Πρώτον, κατάφερε ένα ιερό ισχυρό κτύπημα στους «δυνατούς» και έπειτα εξασφάλισε με ασφαλέστερο τρόπο την καταβολή των εσόδων του αλληλέγγυου στο δημόσιο ταμείο.»

Από το **ΚΕΙΜΕΝΟ Β**

- «Ο Βασίλειος ο Β΄ [...] θέλησε να διευρύνει το πεδίο εφαρμογής του «αλληλεγγύου» σε όλους τους φορολογούμενους μιας πλατιάς φορολογικής περιοχής χωρίς καμία εξαίρεση.»

Οι μαθητές/-τριες αναμένεται να αναδείξουν τη διπλή στόχευση του μέτρου: α) επιβολή ισχύος στους «δυνατούς» και β) εξοικονόμηση δημοσίων εσόδων.

Θετικά μπορεί να εκτιμηθεί ενδεχόμενη κριτική επισήμανση, εκ μέρους των μαθητών/-τριών, ως προς την προσπάθεια του αυτοκράτορα για ισότιμη επιβολή της φορολογίας σε όλους χωρίς καμία εξαίρεση.

3.β. Για την απάντηση στο ερώτημα οι μαθητές/-τριες αναμένεται να αξιοποιήσουν τις ακόλουθες πληροφορίες από τα κείμενα που τους δίνονται ως εξής:

Πιο συγκεκριμένα για την απάντηση στο πρώτο σκέλος του ερωτήματος οι μαθητές/-τριες αναμένεται να αντλήσουν πληροφορίες από το **ΚΕΙΜΕΝΟ Α** και ειδικότερα από το απόσπασμα:

- «Τα μέτρα του Βασιλείου Β΄ εναντίον των «δυνατών» έγιναν με την πάροδο των χρόνων αυστηρότερα... μεταφέρθηκε αποκλειστικά στους ώμους του μεγαλοκτηματία.»

Για την απάντηση στο δεύτερο σκέλος του ερωτήματος οι μαθητές/-τριες αναμένεται να αντλήσουν πληροφορίες από το **ΚΕΙΜΕΝΟ Β** και ειδικότερα από τα αποσπάσματα:

- «οι μεγάλοι γαιοκτήμονες προσπαθούσαν να ξεχωρίσουν αυτά τα κτήματα από την κοινότητα για να μην μετέχουν στην «υποταγή» του χωρίου. [...]»
- «Έτσι, η μεγάλη ιδιοκτησία ξέφευγε όλο και περισσότερο από την «αλληλέγγυον» υποχρέωση της πληρωμής των φόρου».

Οι μαθητές/-τριες, αφού επισημάνουν την ειδικότερη στόχευση του αλληλέγγυου ως θεσμού που έπληττε τα συμφέροντα και την ισχύ της κυρίαρχης κοινωνικής τάξης των «δυνατών», καλούνται να αναδείξουν το αποτέλεσμα που είχε το μέτρο αυτό ως προς την αντίδραση που προκάλεσε από τα μέλη της συγκεκριμένης τάξης (των μεγαλογαιοκτημόνων), οι οποίοι προσπαθούσαν να διαφοροποιήσουν τα κτήματά τους από την «κοινότητα» του βυζαντινού χωρίου, ώστε να μην υποχρεωθούν να πληρώσουν.

Από την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου [Κεφάλαιο 2, 3. Κοινωνία] μπορεί να γίνει σύνδεση ως προς τις εξής αναφορές:

- «Το βυζαντινό χωρίον (κοινότητα)... διάφορες κοινωνικές ομάδες»
- «Τη μεγαλύτερη οικονομική δύναμη κατέχουν ωστόσο οι δυνατοί, οι οποίοι ζουν, συχνά κάπως απόμερα από το χωριό»
- «Ο φόρος των γεωργών... τους φόρους των φτωχών αγροτών της κοινότητας».